

สัญญาเลขที่ MRG4880191

โครงการ: วาทกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับบุคคลทั่วไป: กรณีศึกษาการสื่อสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ
ในประเทศไทย

POPULARIZATION OF SCIENTIFIC DISCOURSE: COMMUNICATING HEALTH
SCIENCE IN THAILAND

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์วาทกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับบุคคลทั่วไปในประเทศไทย เพื่อศึกษาว่าวาทกรรมนั้นมีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากน้อยเพียงใด โดยมีจุดประสงค์หลักในการหาแนวทางที่จะพัฒนาวาทกรรมวิทยาศาสตร์ให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด งานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์บทความจำนวน 65 บทความจากนิตยสาร/วารสาร จำนวน 7 ฉบับที่ตีพิมพ์ระหว่างปี 2547-2548 ตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เฉพาะเจาะจง (target interview) พบว่า มีลักษณะการเขียนที่ไม่พึงปรารถนา 4 ประเภทได้แก่เขียนในสิ่งที่รู้อยู่แล้ว เขียนโดยตัดข้อมูลสำคัญออกไป เขียนในสิ่งที่สลับซับซ้อน และเขียนโดยใช้ศัพท์เทคนิคมากเกินไป งานวิจัยนี้เสนอแนวทางแก้ไขโดยชี้ให้เห็นความสำคัญของบริบท และเสนอให้มีการแก้ไขใน 2 ระดับ คือ ระดับมหัพภาค คือควรมีการปรับโครงสร้างโดยใช้โครงสร้างมหัพภาคของวาทกรรมข่าวแทนโครงสร้างเดิมของวาทกรรมวิทยาศาสตร์ และระดับจุลภาค คือควรมีการแก้ไขด้านอรรถศาสตร์ (semantics) และลักษณะทางวาทกรรม โดยเสนอให้มีการชี้แจงโดยใช้คำบรรยาย คำอธิบาย การกล่าวซ้ำ การให้ตัวอย่าง และการเปรียบเทียบ ซึ่งการแปรใน 2 ระดับ น่าจะช่วยให้วาทกรรมวิทยาศาสตร์เข้าใจได้ง่ายขึ้น

คำสำคัญ – การเผยแพร่วิทยาศาสตร์แก่บุคคลทั่วไป, วาทกรรมวิทยาศาสตร์สุขภาพ, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, การแปลงวาทกรรมให้เหมาะกับบริบทใหม่, โครงสร้างมหัพภาคของวาทกรรมข่าว, ลักษณะทางวาทกรรม

Abstract

This paper explores an issue of science popularization in Thailand, gauging the effectiveness of texts and to find the guidelines that would enhance it. Sixty five articles on health science have been collected from seven different magazines between the year 2004 and 2005. Using Critical Discourse Analysis framework, an analysis reveals four major problematic discursive features: reiteration of known facts, oversimplification, excessive details with high degree of complexity and excessive usage of technical terminologies.

The research argues that the problems can be resolved by not only reformulating but recontextualizing the scientific discourse. In order to make the discourse fits better with the new context, hence 'recontextualizing' it, it is advisable to reformulate at both macro and micro level.

At macro level, information should be reorganized using the macro structure of news discourse. This means prioritizing information and presenting one single idea at a time. At micro level, information should be clarified using description, explanation, reiteration, exemplification and analogy. The reformulation at both levels is argued to be able to ease the cognitive process because it provides the measures that facilitate the relation of genre and content of scientific discourse with ones that people are more familiar with.

Keywords—Science Popularization, Health Science Discourse, Critical Discourse Analysis, Recontextualization, Macro Structure of News Discourse, Discursive Features